

آیه های سعادت

وَصِيَّةُ امِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيِّ عَلَيْهِ السَّلَامُ

بِهَ امَامِ مَجْتَبِي عَلَيْهِ السَّلَامُ

علین ابیطالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۳۰ ق. هجرت
 نوبختی، فارس، یزدگرد
 آیهای سعادت: وصیتنامه امیرالمؤمنین علی علیه السلام به امام سجلی علیه السلام، ایچه و تنظیم موسسه فرهنگی هنری مشهور
 مقر: حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران، مرکز نشر هایر، ۱۳۹۶.
 ۱۳۲ ص، ۱۵x۱۵ سیم - 978-600-378-083-5

فنی
 وصیتنامه امیرالمؤمنین علی علیه السلام به امام سجلی علیه السلام
 علین ابیطالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۳۰ ق. - وصیتنامه
 Wil -- ۶۶۱-۶۰۰ - Ali ibn Abi-talib, Imam I
 علین ابیطالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۳۰ ق. - نامه
 Ali ibn Abi-talib, Imam I, 600-661 -- Correspondence
 موسسه فرهنگی و هنری مشهور
 حوزه علمیه قم، مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران، مرکز نشر هایر
 ۲۴۶۶۱ ۹۵۱۵/۹۹۷ /۸۸۲۵۷ ۱۳۹۶ ۰۲۱/۳۸۸۲۲

نام کتاب: ..... آیه های سعادت و وصیت نامه امیرالمؤمنین علی علیه السلام به امام سجلی علیه السلام
 تهیه و تنظیم: ..... موسسه فرهنگی هنری مشهور
 ناشر: ..... مرکز نشر هایر (وابسته به مرکز مدیریت حوزه های علمیه خاوران)
 نوبت چاپ: ..... اول از میان ۱۶
 شمارگان: ..... ۱۰۰۰ نسخه
 تعداد صفحات: ..... ۱۳۲ صفحه
 قیمت: ..... ۲۰۰۰ ریال
 چاپخانه: ..... زلال کوثر

شابک ۵-۸۳-۰۸۳-۳۷۸-۶۰۰-۹۷۸

نشانی: قم، بلوار معلم، مجتمع ناشران، واحد ۱۱۴ تلفن: ۳۱۰۱۵ - ۳۷۸۴۲۵۴۳ پیامک ۳۰۰۰۲۱۴۴۴۰

Hajar@whc.ir Hajar.whc.ir

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

۹

مقدمه حوزہ

۱۷

آیه های سعادت

۴۵

وصیت نامه ی امام علیہ السلام

۴۷

آغاز نامه

۴۹

دلیل نخواستن نامه

صفحه	عنوان
۵۱	سختی به تقوا و یاد خدا
۵۱	موعظه ها و نصیحت ها
۵۷	مسائل تعلیم و تربیت
۶۱	آموزش و تربیت با
۶۳	خداشناسی، برترین دانش
۶۹	پیامبر ﷺ، بهترین راهبر
۷۳	جایگاه زندگی
۷۷	تعال با مردم
۷۹	انفاق موجب سبکداری
۸۱	دعا، کلید گنجینه های الهی

صفحه

عنوان

۸۷

تذکر مرگ و حقیقت دنیا

۹۳

میدر دنیا طلبی

۹۷

نصیح کار روی

۱۰۱

تعال بادوستان و دشمنان

۱۰۵

پند و اندرزها

۱۱۱

چگونگی رفتار با بانوان

۱۱۵

رفتار با فاعیل و زیردستان

۱۱۵

نایان نامه

۱۱۷

فهرست تفصیلی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

جہان اور وزیراعلیٰ ان اطلاعات و عصر انفجار اخبار نامیدہ اند. دستری
سریع و امن بہ اخبار تاجایی و راہبر و سیاست ہای کلان، مؤثر و تعیین کنندہ است
کہ حکومت ہا و نظام ہای سیاسی بڑی اعتبار بہ آن، مؤسسات و سازمان ہایی
خاص را ایجاب کردہ اند.

با تجویزی سریع در میان مقالات و کتاب ہای این مجلہ، سہ راحتی می توان
صد ہ عنوان کتاب و مقالہ در تغییر گراہی گاہ سیاست و اقتصاد را اثر جادو

اطلاعات در وقایع اجتماعی و فرهنگی و ... و نقش بدون انکار آگاهی و اجتناب
در این دریافت. به همین جهت سال هاست که جهان را به خاطر جریان آزاد
آگاهی برآمده از شبکه و برای اداره و مدیریت و سلطه بر آن دستان نظم نوین جهانی
را راه انداخته اند.

پیشرفت روز افزون و بالا رفتن سطح فناوری جهانست در که سبب ارتقاء
مبادله‌ی اطلاعات است به همان نسبت با ارتقاء سطح فناوری جهانی یاری می‌رساند.
زیرا که بدون این خدمت متقابل هرگز بدان سطح نمی‌رسد و نیز رفاه جامعه‌ی انسانی
و برخورداری از رفاه حاصل از فن آوری در توسعه‌ی همین امر بوده است.

امروز از میان بازرگانان و شرکت های اقتصادی چندلتی، آنان که
اطلاع دقیق تر و روشن تری از آینده و تحولات جامعه و دگرگونی های سیاسی و
اجتماعی منظمی، خویش داشته باشند و تحلیل جامع تر و واقع گرایانه تر به آن ها
ارائه می شود؛ قطعاً نتایج استواری در رشد سرمایه و حفظ و نگهداری دارایی
خویش به کار می بندند.

در مثالی عمیق تر در ابهت اخبار و اطلاعات است، می توان به کشتی های بزرگ
اقیانوس پیمای اشاره کرد. ناخدایی که کشتی او به سیم های بیخبری و احواره ای مجتهد
شده و قبل از رسیدن به منطقی طوفان از آن باخبر است، به کشتی می تواند

تفسیر میر دهد و هم دارایی خویش را سالم نگاه دارد و هم به سلامت بار خویش را به مقصد برساند.

حال که در نظام امور دنیوی این معادله پذیرفته شده، باید بدانیم که آگاهی و اخبار در میرابدیت آدمی نیز چنین بوده و همین کار کرد در نگرش الهی به هویت انسان نیز کاملاً صادق است. برای آن که سرمایه‌ی حقیقی انسان سالم به مقصد اخروی او برسد و در عین حال زندگی سعادت‌مندانه‌ای را در دنیا پشت سر بگذارد باید از طوفان ناهی پیش رو و در تمام حال ناهی دشمن خویش آگاه باشد و به آگاهی و اطلاعات کافی دست یافته باشد.

اما این کلید واژه‌های راهبردی که دانشمندان از آن به حکمت یاد می‌کرده‌اند
و آن را دانش زندگی سعادت‌مند شمرده‌اند را کجای می‌توان یافت؟ آیا به یافته‌های
خویش در این ادبیات ان‌اطمینان کرد و بر اساس آن تصمیم‌های اساسی
در نقاط عطف حیات خویش گرفت؟ کدامین سخن است که از تطابق کامل
با زندگی واقعی برخوردار است و به اصطلاح امروز آرمان‌گرایانه‌ست که از
دسترس و عمل‌دور باشد و بیش از آن که به درد حومه‌ای فعالیت علمی انسان بخورد
سزاوار حوزه‌ی فکر و اندیشه باشد؟

پاسخ این پرسش مثبت است. چنین کلید‌هایی برای قفل‌های فرو بسته‌ی

زندگی ما وجود دارد و راهنمایان خبیر برای نشان دادن مسیر صحیح آن ما را در
مسیر نشان گذاشته اند. و مظهر تضمین آن تأییدی است که از سوی وحی آسمانی و
فرستادگان ربانی بر آن گذاشته شده است. و این حکم عقل است که ما را
به سوی خانه‌ی بربریدگان الهی می‌برد تا مسیری را که از چشم خرد و اندیشه‌ی ما
پنهان است به مدد دانش آسمانی نشان علوم آسمانی بشناسیم و راه را از سیر راه تشخیص
دهیم. و اینک می‌دانیم که تنها آن که به این اشیای محبت وارد شود و به ناحده‌ای
الهی آن دل سپارد از خطر خواهد رهید.

یکی از این گنجینه‌های بی‌قیمت حکمت‌های الهی؛ نامه‌ی سر در اهل ایمان و

مولای موحدان حضرت امیر المؤمنین علی علیه السلام به فرزند ارجمندشان است که به زحمت
بزرگان علمی فرقی ناجیه و امانت داری سلسله‌ی روات پر هیبت کاروان شما
امامیه به دست ما رسیده و یک پیش روی شماست.

نامه‌ای که به یقین مملو از هدیه‌ی دایمی و ابدی زندگی سعادت مندانه ابدی ما خواهد بود به
شرط آن که آن را با تامل و تدبیر بخوانیم به کار بندیم تا در افق نزدیک شاهد
رستگاری دنیا و آخرت خویش باشیم. انشاء الله.

مقدمه
مدیر حوزه حامی علم و دانش
محمود صاحبشیدی

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
۲-۱	آغازنامه	۱	از سوی پدری نزدیک به پایان عمر
		۲	به فرزندی در آغاز راه و آرزو مند سراب های دنیا
۳-۶	دلیل نگارش نامه	۳	گذشت عمر مراد آخرت متوجه می دارد چون نغمه خورشیدم
		۴	این اندیشه مراد حقیقتی را بنمون شده که دومی در آن نیست
		۵	تپاده ای تن منی و آنچه برای خود می خواهم برای تو هم می طلبم
		۶	این نامه را نوشتم تا پشتوانی تو باشد
۷-۸	سأرش به تقوا و یاد خدا	۷	بهاره از غنای بستان و با سلام فرمائش باش
		۸	دل را به اندر زنده دار و چه سیر کارم به سران
۹-۱۸	موعظه و نصیحت ها	۹	قلب را از یورش روزگار و گرگونی شب و روز در امان بدار
		۱۰	از خانه و شهرهای ویران گذشته چنان عبرت کبر

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۱	خانه جاوید خویش را آباد کن و آخرت را به دنیا بفروش
		۱۲	در بنجام سرگردانی از رفق بیاست که بهتراست از فراقادن در تباهی
		۱۳	دعوت کننده به خوبی و دوری جوینده از زشتی نباش
		۱۴	در راه خدا به شایستگی کوشش نما
		۱۵	در پی خم دین باش
		۱۶	به خدا توکل کن تا پناهگاه استوار تو باشد
		۱۷	حسنه آبی را تنها از خدا بخواه
		۱۸	دانشی که سودمند نیست بر آرد آن نیست
۲۷-۱۹	مسائل تعلیم و تربیت	۱۹	چون دیدم سناخورده شده ام به نوشتن درس روی آدروم
		۲۰	دل جوان چون زمین ناکشته همبذری را می پذیرد

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۲۱	یاد پیش از آن که دل نوجوان سخت شود تریتم را آغاز نمود
		۲۲	با استفاده از تجربه‌ی ما، تو از آزمون آموده شدی
		۲۳	من چنان از گذشتگان آموختم که گویی با آنان بوده‌ام
		۲۴	با دقت در احوال گذشتگان، سودمند را از زیان آور شناختم
		۲۵	عصاه‌ی آن را برایت برگزیدم
		۲۶	چون پدری مهربان به تریتم تو بخت نمودم
		۲۷	چون جوان در میان مردم هستی و جانی پاکیزه داری
۳۰-۲۸	آموزش و اولویت‌ها	۲۸	آغاز تعلیم با کتاب خدا در رسالت نام الهی
		۲۹	آشنا سخن فرزند با کرایش‌های مختلف برای پسر از آن‌ها
		۳۰	خدا به تو توفیق رحمت‌های هدیه‌بر راه راست هدایت نهد

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
۴۰-۳۱	خدائشناسی، برترین دانش	۳۱	برترین آموزش این وصیت نامه، پریمیاری و ترس از خدا
		۳۲	اقدام بددانت کن چرا که خیر خواه خود بودند و بایش رفتار کردند
		۳۳	اگر می خواهی خود تجربه کنی، قصدت تناطلب فهم و دانایی باشد
		۳۴	پیش از آغاز آزمون راه های گذشته کن، از خدایاری بخواه
		۳۵	ببخامی که دل خویش را پاک و فروتن یابنی در آنچه کستم باندیش
		۳۶	باز ایستادن از راه، بهتر از گام زدن در مسیر خطاست
		۳۷	خدا صاحب هر چیزی است، فکر و حیات، بیماری و تندرستی و...
		۳۸	برقراری دنیا بر اموری است که فرار داده از نعمت و استقامت و پاداش روز جزا و...
		۳۹	اگر دانش چیزی بر تو گران آمده حساب جمل خویش بگذار

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۴۰	به خدا ناهمسرو بندی و ترست تنها برای او باشد
۴۱-۴۲	سابقه بهترین راهبر	۴۱	بچ کس چون پیامبر ﷺ از خدا خبر داده است
		۴۲	به راهبری و مشاوره پیامبر ﷺ خود باش
		۴۳	بدان که خدا کیست و اگر نبود خبری از غیر او به تو می رسد
		۴۴	پیش از بر بوده و بعد از هر چیز خواهد بود
۴۵-۴۹	جایگاه بندی	۴۵	پیمان رفتار کن که از بنده ای مخلوق، سزاوار است
		۴۶	از اسرار دنیا خیزد ریات کلمه نماند گیری
		۴۷	دنیا مکانی خشک و بی کوه است همان آ که آن را شناخته
		۴۸	رنج دنیا برای آن که مسافر است خیزد ری بر است
		۴۹	آن که فریب دنیا را نخورد گذشتن از آن برایش نماند است

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
۵۰-۵۳	تعال با مردم	۵۰	نفس تو میزان رفتار با دیگران است
		۵۱	تم نکلن چنان که دوست نمی داری تم بینی و به همین خاطر نیکوکار باش
		۵۲	آن چه نمی دانی گوی و آن چه دوست نداری درباره ات بگویند بر زبان نیاور
		۵۳	خودسندی آفت خرد است و چندان که می توانی برای خدا فروتنی کن
۵۴-۵۹	انفاق موجب سبکباری	۵۴	بدن که با او در وطنش پیش داری، باید توشه لازم برداری
		۵۵	میس از تو سبکبار خود را سبک کن
		۵۶	نیازمندی که به او کمک کنی، توشه است و برایت عمل می کند
		۵۷	انفاق، دام در حال تو آنگری و باز ستادن در حال فقر است

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۵۸	گردزای سخت پیش روست، بکبارباش
		۵۹	پیش از رسیدن اثاث خود را بفروست و مثل راهمیاساز
۶۷-۶۰	دعا، کلید کنجینه های	۶۰	کنجینه های آسمان و زمین دست خداست و تو را به درخواست آن اذن داده است
		۶۱	ب تو به را بازگذاشته و در محبت شتاب نفرموده است
		۶۲	ترک کن کار را بیکو شمرده هر کار نیک را ده برابر حساب فرموده است
		۶۳	آواز استغاثی نمود حاجات تو را می داند
		۶۴	رحمت یلی به دست خداست که جز او بند در چون روزی، تندرستی، گشایش روزی و...
		۶۵	کلید کنجینه های خود را در دستان تو نهاده و آن دعا کردن است

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۶۶	کاهی تاخیر در اجابت یا بزرگ شدن پادشاه یا اصلاح دنیا و آخرت
		۶۷	چه بسیار آورده شدن حاجتی که موجب نابودی دین توست
۶۸-۷۷	تذکره که مستحق دنیا	۶۸	تو برای آخرت آفریده شده ای نه برای دنیا
		۶۹	بدان که تو شمار مریستی که ناکزیر به قومی رسد
		۷۰	سواد امرگ میان تو و تورات حایل شود که بر دست خویش تباہ شده ای
		۷۱	بیدارید یا مگر کباش و خود را همیتای پس از آن کن
		۷۲	بخانگی کس از ایرانستان بر سر دنیا فریفته نشو
		۷۳	دنیا خوانان چون در دکان کس بر سر دنیا تراغ کنند
		۷۴	دنیا پرستان چون چرخ گمان در میان فدا و نین رسیده و بی چو مان اند
		۷۵	دنیا آنان را فریفته و بی سنگی خویش کشیده و آن بانسیر تن داده اند

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیر مجموعه
		۷۶	اندکی درنگ کن تا تاریکی بر طرف کرد و حقیقت آشکار گردد
		۷۷	همه به سوی مقصد رسدیم که لاجرم آن را می یابیم
۸۵-۷۸	میرد و زیبایی	۷۸	بدان که مرکز آرزویت نرسی و از مرکز زیبایی نیایی
		۷۹	در طلب دنیا مدارا کن و در کسب میانه رو باش
		۸۰	بپنجه قیمتی راضی بستی و فرومایگی نفس خویش نشو
		۸۱	ندهی دیگر می شو که خدا تو را آزا و قرار داده است
		۸۲	سور را بجای نکند
		۸۳	تلاش کن که میان تو و خدا راه صاحبی نمی نماند
		۸۴	اندک از سوی خدا بهتر است از بسیار سوغات
		۸۵	جبران تلف شدهی سکوت، آسان تر از تدارک ضایعهی سخن گفتن

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
۱۰۱-۸۶	نصائح کاربردی	۸۶	نگاهداشتن دارایی خود بهتر از درخواست ثروت از غیر
		۸۷	کار با کلامی بهتر از ثروت گناه آلوده
		۸۸	زیاده گوئی ناپسند است و اندیشه موجب مینایی و آگاهی
		۹۰	بدترین خوراک، حرام است و زشت ترین تم، تم به ناپولان
		۹۱	مدار و سخت گیری را در جای خویش به کار بند
		۹۲	چه بسا دارو که دور را فزاید و دردی که درمان باشد
		۹۳	چه بسا پند که اگر اندرز نیست و ناصحی که خان شود
		۹۴	نگه بر آنرا که سلبه می آید
		۹۵	بیهاد آوری تجربه، خورد و دل است
		۹۶	فرست را نصیحت شمار، هر چو بنده ای به مقصد نمی رسد

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۹۷	زیان جان از دست دادن توشه و تباہی آخرت است
		۹۸	حرکات سرنجامی دارد و آنچه متذکر شده به تومی رسد
		۹۹	چه بسا ندگی که بیکرت تراز بیدار است
		۱۰۰	یار ناتوان و دوست بدنام فایده ای ندارند
		۱۰۱	نمذ را آسان گیر و برای فزونی خود را به خطر نیاکن
۱۱۱-۱۰۲	تعال با دوستان و دشمنان	۱۰۲	با برادرت میزند و در مقابل حمدی او خوبی پیش کن
		۱۰۳	این رفتار را در جای خود و سزاوار است به جای آور
		۱۰۴	با دشمن دوستی در دوستان
		۱۰۵	خشم را فرو ببر که فرجام آن شیرین است
		۱۰۶	نرم رفتار باش و حتی به دشمن خود احسان کن

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۰۷	اگر از برادرت جدا شدی، جایی برای بازگشت باقی بگذارد
		۱۰۸	مکان نیک دیگری را درباره‌ی خودت راست بدار
		۱۰۹	نماید خانواده‌ات بدبخت‌ترین مردم به خاطر تو باشند
			یارادت دوستی کن میش از دوری جستن او نیکی نا برتر از بدی کردنش
		۱۱۱	سهر ستمکار را گران شمار که به سود تو و زیان خودش می‌کوشد
۱۳۸-۱۱۲	اندر زنا و سب	۱۱۲	روزی دو کون است، آنچه تویی جویی آن را و آنچه آن تو را می‌جوید
		۱۱۳	زشت است فروتنی بخانه نیازدوشتی به گاه بی‌نیازی
		۱۱۴	سود تو از دنیا همان سلان آن است است
		۱۱۵	آنچه از دست رفت مثل آن بیلی است که به دست نرسیده
		۱۱۶	از آنچه بوده برای آنچه که نبوده دلیل میاور که کار یکسان است

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیر مجموعه
		۱۱۷	خردمند به ادب‌پند گیرد و ستوران با زدن به راه آیند
		۱۱۸	اندوه‌دار با سنگیانی و یقین نیکو دور کن
		۱۱۹	دوری از میانه روی موجب انحراف
		۱۲۰	دوست مثل خوشاوند است
		۱۲۱	دوست آن است که پشت سر نیز صادق باشد
		۱۲۲	بوس شریک کوردلی است
		۱۲۳	چرا دوری کن از آن که در میان نزدیک تراست
		۱۲۴	شخص بی دوست را در برابر است
		۱۲۵	تجاوز از حق موجب عیبی را
		۱۲۶	اکتفا به اندازه خود موجب پیداری مشرت

شماره فراز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۲۷	استوارترین رشته، بلان دستاویز میان بنده و خداست
		۱۲۸	حرکه خیرخواه تو نیست، دشمن توست
		۱۲۹	ناامیدی بلان مراد است اگر طمع موجب هلاکت باشد
		۱۳۰	حرف صحتی به چنگ نیاید
		۱۳۱	چه بسیار آنکه خطار و دو نامی آنکه بر راه در آید
		۱۳۲	بدی را به تاخیر انداز
		۱۳۳	از ناله در می کن تا به خردمند نزدیک شوی
		۱۳۴	از خیانت طعنی را در آئین مباش
		۱۳۵	حریت بر بدوف نمی آید
		۱۳۶	حرکاه سلطان تنبیر کند ز نماز نیرد اگر کون شود

شماره فرآز	موضوع اصلی	ردیف	زیرمجموعه
		۱۳۷	پیش از راه از بمسرو پیش از خند از بمسید سپرس
		۱۳۸	از بازگو کردن سخن خنده آور سپرینز
۱۳۹-۱۴۲	چگونگی رفتار بانوان	۱۳۹	بانوان طرف مشورت تو باشند
		۱۴۰	پرده پوشی برای زنان بهتر است
		۱۴۱	میش از طاقت بر همه بانوان کار و گذار کن
		۱۴۲	غیبت بانان زنده که موجب تباهی می شود
۱۴۳-۱۴۴	رفتار با نیک و زیروستان	۱۴۳	برای حمیکه در حد کارا را برای معین کن
		۱۴۴	خداوندت را گرامی دار که مال نامی در دانت برسد
۱۴۵	پلین نامه	۱۴۵	دین و دنیا می تو را به خدای سپارم